

Mateřství a péče o děti přináší různé situace. ČSSZ radí, jak v některých z nich postupovat

Praha 4. 9. 2014

Rodiče, nejčastěji maminky, řeší v souvislosti s mateřstvím a péčí o děti i situace související s výplatou dávek nemocenského pojištění. Ptají se, kdy mají nárok na peněžitou pomoc v mateřství, kdy na ošetřovné či nemocenské. Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) proto přináší základní orientaci, jak řešit některé situace, s nimiž se pracovníci okresních správ sociálního zabezpečení (OSSZ) nebo call centra nemocenského pojištění v praxi běžně setkávají.

1. Co musí obvykle maminka vyřídit, když ještě během rodičovské dovolené s prvním dítětem znovu porodí?

Maminka uplatňuje i při narození druhého dítěte nárok na peněžitou pomoc v mateřství (PPM) pomocí formuláře „Žádost o peněžitou pomoc v mateřství“. Ten jí vydává její ošetřující lékař – gynekolog. Na tiskopisu je vyznačeno, kterou část vyplňuje žadatelka (jde o údaje o zaměstnavateli, datum, od kterého chce na PPM nastoupit, a platební údaje pro zasílání dávky). Lékař vyplní osobní údaje maminky a předpokládané datum porodu. Vyplněnou, podepsanou a lékařem potvrzenou žádost předá žena svému zaměstnavateli. Zaměstnavatel pak k žádosti doplní podklady pro výpočet dávky (tiskopis „Příloha k žádosti o dávku nemocenského pojištění“) a zašle doklady příslušné OSSZ, která o nároku na dávku rozhodne, spočítá její výši a následně ji vyplatí. Na PPM může maminka nastoupit dnem, který si sama zvolí a je uveden na tiskopisu žádosti o PPM. Musí to však být den v rozmezí od počátku 8. do počátku 6. týdne před očekávaným dnem porodu. Takto zvolené datum nástupu je pak i datem, od kterého náleží dávka PPM. Samotnou žádost však lze podat i dříve.

2. Když maminka během rodičovské dovolené s prvním dítětem znovu porodí, z čeho se bude vypočítávat PPM?

Jestliže za trvání téhož zaměstnání, ze kterého mamince vznikl nárok na první PPM, vznikne nárok na další PPM v období do 4 let věku předchozího dítěte, použije se pro výpočet denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet předchozí (první) PPM, pokud je vyšší než denní vyměřovací základ zjištěný pro výpočet další PPM.

3. Jak je to v případě PPM, když žena porodí další dítě například až tři měsíce po skončení původní rodičovské dovolené?

Postup je stejný jako v prvním případě, rozdíl je pouze v tom, že pokud maminka již začala opět pracovat, nastupuje na PPM ze zaměstnání. I v tomto případě potřebný formulář žádosti o PPM vystaví ošetřující lékař, maminka vyplní svou část a předá žádost svému zaměstnavateli. Výše dávky se bude počítat z příjmů, které maminka získala za posledních 12 měsíců. Pokud však nastupuje na PPM do čtyř let věku předchozího dítěte, postupuje se při výpočtu stejně jako v předchozím případě.

4. Jak postupovat, když žena nemá na PPM nárok? Může PPM v tomto případě čerpat otec dítěte?

Pokud žena nemá nárok na PPM, tedy například není zaměstnána a není ani v ochranné lhůtě ze skončeného zaměstnání nebo nespĺňuje potřebnou dobu 270 kalendářních dnů za poslední dva roky před nástupem na PPM, má ode dne porodu nárok na rodičovský příspěvek. Tuto dávku vyplácí příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR podle trvalého bydliště maminky. Potřebné formuláře lze najít na webových stránkách Úřadu práce ČR. V tomto případě tedy maminky o PPM nežádají. Požádat samozřejmě mohou, ale příslušná OSSZ rozhodne, že na dávku není nárok, když nejsou splněny zákonné podmínky.

Otec může uplatnit žádost o PPM, má to však svá pravidla. Manžel matky dítěte nebo otec dítěte může žádat o PPM na základě písemné dohody, kterou s matkou dítěte uzavře. V takovém případě musí splňovat stejné podmínky pro nárok na dávku jako žena, tj. 270 dnů účasti na pojištění v posledních dvou letech před nástupem na PPM a podmínku účasti na nemocenském pojištění v době nástupu

Kontaktujte nás: **DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ 257 062 860** **NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ 840 406 040** **TECHNICKÁ POMOC e - Podání 585 708 290** Najdete nás na **Facebooku**

Jana Buraňová, tisková mluvčí, email: jana.buranova@cssz.cz, tel. 257 063 044

ČSSZ je největší a v rámci státní správy ČR zcela výjimečnou finančně správní institucí, která spravuje agendu zhruba 8,5 milionu klientů, z toho více než 2,9 milionu důchodců. Vyplácí přes 3,5 milionu důchodů a měsíčně kolem 200 tisíc dávek nemocenského pojištění. Součástí ČSSZ je také lékařská posudková služba. Více informací na <http://www.cssz.cz>.

na PPM. V dohodě musí být uveden den, od kterého bude otec o dítě pečovat a den porodu. Nárok na PPM se uplatňuje na předepsaném formuláři „Žádost o peněžitou pomoc v mateřství při převzetí dítěte do péče“. Tiskopis je k dispozici na OSSZ a také ke stažení na webových stránkách ČSSZ. Muž předává vyplněný tiskopis svému zaměstnavateli, který ho předá příslušné OSSZ společně s podklady pro výpočet dávky. Na OSSZ dále rodiče doručí písemnou dohodu s matkou dítěte a rodný list dítěte. Podpis matky dítěte na dohodě musí být úředně ověřen. Pokud se matka dostaví k ověření podpisu na OSSZ, ověří ho sama OSSZ. Dohodu lze uzavřít nejdříve od počátku 7. týdne po porodu dítěte na dobu aspoň 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích.

5. Co když má maminka po mateřské nastoupit do práce, ale v den návratu onemocní?

Po uplynutí rodičovské dovolené, kterou poskytuje zaměstnavatel, maminka nastupuje zpět do zaměstnání. Jestliže ji ovšem její ošetřující lékař v tento první den, kdy měla začít pracovat (nebo dokonce již pracovat začala) uzná dočasně práce neschopnou a vystaví jí tzv. neschopenku (přesněji řečeno „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“), pak do zaměstnání zpět pochopitelně nastoupit nemůže. Jako omluvenku a současně podklad pro výplatu dávky v nemoci svému zaměstnavateli předá příslušný díl neschopenky (konkrétně „III. díl - Hlášení zaměstnavateli o vzniku dočasné pracovní neschopnosti“). Nemocenské od OSSZ bude náležet od 15. kalendářního dne trvání pracovní neschopnosti ve výši 60 % redukováného denního vyměřovacího základu, který se zjišťuje zpravidla za předcházejících 12 kalendářních měsíců. V prvních 14 dnech pracovní neschopnosti zaměstnavatel vyplácí dočasně práceneschopnému zaměstnanci náhradu mzdy, za první tři dny nenáleží výplata žádné dávky.

Jestliže by ženu lékař uznal dočasně práce neschopnou ještě v době, kdy jí bude trvat neplacené volno (rodičovská dovolená), pak nárok na výplatu nemocenského bude mít až po skončení tohoto neplaceného volna.

Pokud by mamince dočasná pracovní neschopnost trvala déle než 14 kalendářních dnů, pak jí lékař vystaví tiskopis Potvrzení o trvání dočasné pracovní neschopnosti (tzv. lístek na peníze), který předá svému zaměstnavateli spolu s příslušným dílem neschopenky. Zaměstnavatel poté veškeré tiskopisy postoupí na příslušnou OSSZ k výplatě dávky.

6. Jak řešit situaci, když maminka pobývá s jedním dítětem v nemocnici nebo láních, a tatínek se musí postarat o druhé dítě?

Nastala situace, kdy maminka byla přijata s jedním dítětem do nemocnice a o druhé dítě je potřeba pečovat doma, kdy tuto péči převezme zaměstnaný tatínek. Musí jít však o dítě do 10 let věku. V takovém případě má otec, při splnění podmínek, nárok na ošetřovné po dobu, po kterou bude maminka s dítětem v nemocnici. Nejdéle však po dobu 9 kalendářních dnů. Tiskopis „Rozhodnutí o potřebě ošetřování (péče)“ vystaví ošetřující lékař v nemocnici, kam přijali dítě s doprovodem maminky. Toto rozhodnutí bude vystaveno na matku dítěte. Druhou stranu tiskopisu (část B) vyplní tatínek, kde uvede sebe jako žadatele o dávku a údaje o dítěti, o které pečuje doma.

V konkrétních situacích poradí každý pracovní den pracovníci OSSZ nebo call centra pro nemocenské pojištění na telefonním čísle 840 406 040.

Výše popsané situace se týkají v zásadě zaměstnanců. Problematikou provede také brožura [Průvodce dávkami nemocenského pojištění v roce 2014](#), ta je kromě elektronické verze dostupná také v tištěné podobě na OSSZ. Více informací je možné najít samozřejmě na webových stránkách ČSSZ v sekci Nemocenské pojištění – viz: www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni/davky/ - a v případě osob samostatně výdělečně činných zde: www.cssz.cz/cz/pojisteni-osvc/davky/davky-nemocenskeho-pojisteni.htm.